

**Pohjois-Suomen
ensimmäinen
Lotta-näköispatsas
Liminkaan**

Hankesuunnitelma

Lottatoimintaa 1920-luvulta lähtien

Limingan Lotta Svärd -paikallisyhdistys on perustettu vuonna 1920 - tätä ennen Limingassa toimi vuonna 1901 perustettu "ompeluyhtiö", joka tavoitteena oli tukea varattomia koululaisia. Lotta-toiminta on ollut alueellamme aktiivista perustamisesta lähtien ja vuosien 1939-1944 Limingassa toimi ainakin 450 lottaa ja pikkulottaa erilaisissa tehtävissä. Tämä oli merkittävä määrä valtakunnallisestikin mitattuna kunnassa, jossa oli näihin aikoihin noin 4000 asukasta. Limingassa huomionarvoista oli myös tehtäviin osallistuvien lottien ikäjakauma - suurin osa toiminnassa aktiivisesti mukana olleista lotista oli 20-29-vuotiaita.

Jo ennen sodan syttymistä lottajärjestössä alkoi varautuminen mahdollisiin tuleviin haasteisiin. Limingassa järjestettiin jo keväällä (21.3.-5.4.1939) muonitus- ja varustusjaostokurssi lotille. Talvisodan syttyessä liminkalaiset lotat olivat valmiita osallistumaan voimiensa mukaan kotimaan puolustamiseen. Suurin osa toimi kotiseudullaan kanslia-, ilmavalvonta- sekä muonitustehtävissä, mutta komennuksille lähdettiin myös muualle, esimerkiksi Oulun sotilassairaalaan. Toiminnan laajuutta kuvaa se, että esimerkiksi Oulussa sijainneen Sotilassairaala 32:n työntekijöistä yli 100 oli lottia. Lotta-toiminnan merkitystä kuvaa se, että Oulun piirin lotat tekivät yhteensä lähes 100 000 työpäivää talvisodan aikana. Lottien työ mahdollisti sotilaiden lähettämisen rintamalla ja yhteiskunnan pyörimisen äärimmäisen vaikeissa olosuhteissa.

Teskilähde: Liisa Välimäkin artikkeli, 2023

Kuva patsaasta: Kari Kylänpää

Lottatoimintaa 1920-luvulta lähtien

Limingan Lotta-toiminta oli aktiivista myös välirauhana aikana. Limingasta toimitettiin esimerkiksi kevään 1940 aikana Oulun Lääkintävarikko 3:n tarpeisiin tuhansia pyyheliinoja, alushousuja, nenäliinoja, lakanoita, tynnyrypäällisiä sekä muita tarvikkeita, kuten sidetarpeita. Lisäksi Lotat järjestivät laajasti erilaista kurssitoimintaa talvisodasta saatujen kokemusten pohjalta - samoin muonitustehtävät jatkuivat rauhantilasta huolimatta.

Jatkosota oli niin ikään Lotille työntäyteistä aikaa. Jatkosodan aikana Lotat toteuttivat alueella muun muassa muonitusta ja leivän leivontaa, ilmavalvontaa ja pitivät lottakanttiinia. Lottia työskenteli havainnontekijöinä torneissa, he tekivät desanttihystystä sekä säähavaintojen sekä outojen valoilmiöiden tarkkailua. Ilmavalvonta-asemilla työskenteli yleensä myös radistilotta ja muonituslotta. Muutamat lotat saivat aivan erityisiä tehtäviä ja Limingastakin lähdettiin lottakomennuksille muun muassa radiosähköttäjiksi, armeijan varuskorjaamolle ja vaateompelimoon sekä saksalaisotilainen muonittajiksi. Kotirintamalla lotat osallistuivat muiden tehtäviensä osalta mm. mottitalkoisiin sekä romujen ja sormusten keräämiseen. Lisäksi lotat avustivat soteleskiä ja -orpoja.

Vielä sodan päättymisen jälkeenkin lotat toimivat: Limingassa kunnostettiin sankarihautausmaa, lahjoitettiin varoja koululaisten vaateapua varten ja opastettiin pitäjän naisia korjaamaan vanhoista vaatteista uutta.

Teskilähde: Liisa Välimäkin artikkeli, 2023
Kuva patsaasta: Kari Kylänpää

Patsas-hankkeen valmistelu käynnistyi vuonna 2016

Veteraani- ja lottaperinne on elänyt sotien jälkeen vahvana suomalaisissa kunnissa ja yhteisöissä. Veteraani- ja lottaperinnettä ylläpitävät erilaiset yhdistykset, joiden jäsenistö ikääntyy, jonka vuoksi on tärkeää tuoda perinteitä esille myös nuoremmille sukupolville sekä mahdollisesti innostaa mukaan toimintaan.

Keskustelu Lotta-näköispatsasta käynnistyi vuonna 2016, kun huomattiin, ettei kunnasta löydy sotiemme naisille omaa muistomerkkiä. Liminkaan nouseva Lotta-patsas kunnioittaa niin Limingan ja Rantalakeuden alueella, kuin koko Suomessa toimineita lottia sekä heidän tekemäänsä arvokasta työtä sotilaiden huoltamisessa ja hoitamisessa sekä monissa muissa erilaisissa annetuissa maanpuolustustehtävissä sekä alueellisissa huoltotehtävissä.

Patsashankkeen takana on tänä keväänä Limingan kunnanhallituksen perustama Tammenlehvän perinnetoimikunta. Rahankeruulupa patsasta varten on hankittu ja myönnetty 19.9.2023 Poliisihallinnolta Tammenlehvän Pohjois-Pohjanmaan perinneyhdistykselle, jonka kanssa Limingan perinnetoimikunta toimii tiiviissä yhteistyössä ja vastaa itse hankkeen toteuttamisesta paikallisesti. Lotta Svärd -säätiö ja museo kannattavat hanketta. Hankkeemme suojelijana toimii kansanedustaja Mari-Leena Talvitie.

Limingan kunta toimii hankkeen yhteistyökumppanina ja on muun muassa osoittanut patsaalle paikan keskeiseltä sijainnilta Limingan Kirkonkylältä. Patsas tulee sijoittumaan Limingan Lakeustalon ja terveyskeskuksen läheisyyteen, ja se tulee muodostamaan kolmion Limingan kirjaston vieressä olevan Niittäjä-patsaan ja lammen toisella puolella olevan Hannu Krankan (kuvassa) patsaan kanssa.

Lotta-näköispatsaasta

Liminkaan suunniteltu patsas on kuvanveistäjä Niina Sailon suunnitelma. Pronssinen patsas esittää lottaa, jolla on yllään talvimantteli ja jaloissaan reppu. Hän odottaa kuljetusta komennukselle.

Ensimmäinen Sailon suunnittelema Lotta-patsas paljastettiin Lappeenrannassa vuonna 1985. Patsaasta on tehty toisinnot Tuusulaan Lotta-museon yhteyteen sekä Turkuun. Liminkaan tuleva patsas olisi ensimmäinen pohjoisen Suomen Lotta-patsas.

Keskustelut Niina Sailon kuolinpesän kanssa on käyty ja lupa mallin käyttöön on olemassa. Kuolinpesän toiveiden mukaisesti patsaan valaa Lapinlahden Taidevalu Oy. Samaa yritystä on käytetty myös muiden Lotta-patsaiden valuissa.

Patsas nuosee 70 senttimetrin kivijalustalle. Jalustan etupuolelle tulee teksti "Suomen lotille 1939-1944". Takapuolelle tulee puolestaan teksti "Muista menneitten sukupolvien työ" sekä tammenlehvämerkki.

Patsas pystytetään vuonna 2026, osana Oulun kulttuuripääkaupunkivuotta.

Kuva patsaasta: Kari Kylänpää

Kustannusarvio

Hankkeen keskeisin tavoite on pystyttää Lotta-patsas Liminkaan Kirkonkylälle kunnioittamaan ja korostamaan kaikkien sota-ajan ja jälleenrakennuksen osallistuneiden naisten merkittävää työpanosta kotimaan eteen. Patsaan tarkoituksena on lisäksi tuoda esille veteraani- ja lottaperinnettä alueen asukkaille.

Lotta-patsashankkeessa toteutetaan patsaan perustamiseen liittyvät maatyöt, hankitaan ja asennetaan patsaan jalusta sekä hankitaan ja toteutetaan itse patsas (valu, muotti, käyttöoikeus).

Patsashankkeen kustannusarvio on tällä hetkellä noin **84 000 euroa** (sis. alv).

Kustannusarvio sisältää seuraavat osa-alueet:

- Patsaan valutyö 25 000 euroa
- Niina Sailon perikunnalta ostettava käyttöoikeus muottiin 16 000 euroa
- Kivijalusta asennettuna noin 35 000 euroa
- Maatyöt ja asennustyöt 8000 euroa

Kuva patsaasta: Kari Kylänpää

Rahoitussuunnitelma

- Kokonaiskustannusarvio on noin **84 000 euroa** (sis. alv).
- Tammenlehvän Pohjois-Pohjanmaan perinneyhdistykselle myönnetyn rahankeräysluvan avulla pyrimme keräämään vähintään **25 000 euroa**. Tavoite on realistinen ja alustavia keskusteluja esimerkiksi paikallisten yritysten kanssa on käyty. Rahoitusta kerätään erilaisten tapahtumien avulla.
- Lisäksi hankkeelle anotaan muita täydentäviä rahoituksia.
- Rahankeräystä tehdään vuodet 2024 ja 2025.

Kuva patsaasta: Kari Kylänpää